

KARDEŞLİK AHLÂKI

Haset –Yitirdiklerimiz- Yapılacaklar

Euzubillahimineşşeytanirracim Bismillahirrahmanirrahim.

Allahümme salli ala seyyidina Muhammed. Rabbişrahli sadri ve yessirli emri vahlul ukdetem mil lisani yefgahu kavli. Hasbinallah veni'mel vekil. Bismillah. Elhamdülillah. Vesselatu vesselamu ala Rasulillah.

Kardeşlik Ahlakı dersine niyet ettik. Rabbim inşaallah dersimizi bereketlendirsin. Önce kendi adıma söylüyorum: Anlamamı ve uygulamamı nasip etsin. Hepimize birden nasip etsin.

Dört tane kardeşlikten bahsederek başlayacağım. Bunun üzerine konuşmaya devam edeceğiz. Bu dört kardeşlik çeşidini anlattıktan sonra biraz kendi duruşumuzdan söz edeceğim. Biz kimiz? Ne için buradayız? Nasıl davranmalıyız? Gibi soruları cevaplayacağız.

Müslümanın dört farklı grupta hukuku vardır. Zaten İslamiyet, aslında bir hukuk sistemidir. İslam bir yönetim şeklidir. Kur'an bütün sınırın, ölçünün ve kaidenin bulunduğu kitaptır. Kardeşlerimizle olan hukukumuzu da Allahu Teala bize bildiriyor:

1)Hilkatte Kardeşlik: Hilkatte kardeş olduklarımız kimlerdir?

– Ademoğulları arasındaki kardeşliktir. Hz. Adem'den bugüne kadar var olmuş bütün insanlarla olan kardeşliktir. Sözüne ettiğimiz insanlar Yahudi, Hristiyan, kafir ya da müşrik olabilir. Bir Müslüman kardeşimizle elbette denk değiller. Burada dikkat edilmesi gereken husus: Birisi kafir diye bizim o şahsı aşağılama, hakkında gıybet yapma, Müslümanlar arasında haram olduğumuz kişilere olan sınırları, kendi aramızda olduğu gibi o kardeşlerimiz arasında da çiğneme yetkimiz yoktur. **İnsani unsurlar gözetilmelidir.** Biz kafirlere de iyi ve ölçülü davranmalıyız. Rabbimizin bizden istediği bu. **Ama kafirlerden dost edinebilir miyiz? -Hayır. Çünkü birbirinizin dostu, kardeşi, arkadaşı ancak Müslümanlardır diyor Rabbimiz.** O zaman biz kafirlere karşı, İslam'ın dışında kalan bütün insanlara karşı insanlık bağına güdeceğiz ve onların haklarına girmemeye dikkat edeceğiz.

2)Nesepte Kardeşlik: Aynı anne babadan olan kardeşlerimizi ve akrabalık bağlarımızı içine alıyor. Kendi anne babamızdan olma kardeşlerimiz varsa şayet onlara karşı sorumluluklarımız vardır. Rabbimizin bize öğrettiği doğruları onlara aktarmamız ve haklarını gözetmemiz gerekiyor. Aynı zamanda akrabalarımıza karşı da verici, sabırlı ve tahammüllü olmamız gerekiyor. Dışarıdaki insana tahammül etmemizdense akrabaya, kardeşe, anne babaya tahammül etmek çok daha zordur. Bunun bir sebebi onlarla

sürekli iletişimde olmamız, ikinci sebebi ise onlardan gelecek herhangi bir zarara daha açık oluşumuzdur.

Dışarıdaki bir insan mı bize daha fazla zarar verebilir, içinde kötülük varsa kendi anne babamız mı? Maalesef kendi anne babamız. Eğer bir insan hak hukuk gözetmiyorsa, içinde kötülük barındırıyorsa yakınlarına çok büyük zararlar verebilir. Zira Habil'i öldüren Kabil'dir. En yakınındakine daha fazla haset besleyebilir insan, çünkü zarar verme aslında hasetten kaynaklanır.

Haset, Allah'a şunu söylemektir; 'Rabbim, Sen bu verdiklerini yanlış kişiye vermişsin.'(haşa) **Bir insana baktığımızda onun elindekilere bizim daha layık olduğumuzu düşünüyorsak ve o kişinin hak etmediğine inanıyorsak içimizde bu sebeplerle oluşan bulantıya "haset" deriz.** Aslında ben o mevkie, o mutluluğa, o duruma daha çok layıktım ama Allah layık olmayan birisini oraya koymuş. Böyle duygularla haset edilmeye başlanır. Akrabalar, kardeşler arasında kıskançlık daha fazla olur. Çünkü bu insanlar birbirlerini daha yakından ve sürekli gören insanlardır. Öyle olduğu için fitne çıkma ihtimali yüksektir. Fitnenin çıkmaması için ne yapmak lazım? Hüsnü zan dediğimiz kavram üzerine çalışmamız lazım. *Allah birine bir nimet verdiyse kesinlikle onun onda olması gerektiğine ikna olmamız lazım.*

İblis aslında ibadet edenlerdendi, Allah'a hep ibadet etmekte Allah'ı bizden daha iyi tanımaktaydı. Allah'ın kudretinin farkındaydı. Böyle bir varlığın mı Allahtan korkması muhtemel yoksa bizim mi? Kesinlikle İblisin. Şeytanın Allahtan korkması daha mümkün ve korkuyor da. Bize zarar verebilmek için Allah'tan müsaade istediği kısımlar var. Bizim değineceğimiz nokta şurası: Diyelim ki bir şirketin çaycısı olarak çalışmaya başladınız yani en alt pozisyonda. O kadar emek verdiniz ki yükseldiniz sekreterliğe, müdür yardımcılığı, müdür derken CEO'su oldunuz şirketin. En üst pozisyona yükseldiniz. Başarmak içinde senelerdir de çalışıyorsunuz, yirmi- otuz yılınızı bu şirkete verdiniz. Sonra bir gün patron geldi, hak ettiğiniz yere kurulmuş vaziyetteyken, görünürde hiçbir vasfı olmayan bir insanı getirip sizin yerinize oturacağından söz etti. Verdiğimiz ilk tepki hak etmediği yönünde olur, öyle değil mi?

Şirkete ömrünüzü verdiğinizden, çalışıp çabaladığınızdan söz edersiniz ve patronunuz bir anda gelip sizi indirir, hem de kim için **bu konuda yeterliliği olmadığını düşündüğünüz** bir insan için. İç sesiniz durmadan konuşur; *"Bu insan şirkete emek vermedi ki, benim kadar çaba harcamadı o zaman neden benim yerime geçip, benim hak ettiklerimi alıyor"* dersiniz ve sinirlenebilirsiniz. Şeytan yüzyıllardan beri cennette Allah'a ibadet ediyordu ve Allah'a *henüz* herhangi bir isyanda bulunmamıştı. Allah'a en yakın olanların pozisyonuna yükselmişti.

O böyle bir ilerlemişken **Allah hikmeti ile Hz. Adem'i yarattı.** Çamurdan bir insan var edip meleklere dedi ki; *"Secde edeceksiniz!"* Melekler anlayamayıp; *"Yer yüzünde*

bozgunculuk çıkaracak kan dökecek birini mi yaratacaksın ya Rabbi?" dediler. Ama Allahu Teala buyurdu ki; "Ben sizin bilmediklerinizi bilirim. O zaman bana eşyanın isimlerini haber verin." Melekler dediler ki;" Biz sadece senin bildirdiğini biliriz."

Bunun üzerine Allahu Teâlâ Hz. Adem'e saymasını emretti ve Hz. Âdem eşyanın isimlerini saydı. Melekler bu hadise üzerine secde ettiler. Ancak şeytan secde etmedi. Dedi ki; *"Beni ateşten yarattın, onu topraktan yarattın. Yıllardır ibadet etmekteyim ve bu olduğum konuma gelebilmek için çok çalıştım emek verdim ama şimdi Sen, yeni yarattığın şeye benim secde etmemi istiyorsun. Hayır secde etmek istemiyorum."*

Dünya perspektifinden, kendi matematiğimizle baktığımız zaman şeytan haklı gözükür. Çünkü diyor ki "Ben emek verdim." Ama burada şeytanı haksız çıkaran husus: **Dünya matematiğine uymayan anlarda, olanlar bizim aklımıza hiçbir şekilde sığmadığı anlarda da Allah'ın muhakkak bu işte bir hikmeti vardır ve Allah bir şeyi diliyorsa onun öyle olması gerekiyordur.** Belki de gerçekten siz o işi yapmak için yeterince ehil durumdasınızdır, yapabileceğin her şeyi ortaya koymuşsunuzdur. Buna rağmen Allah size nasip etmemişken komşunun hiç iş bilmez kızına/oğluna nasip etmiştir. Eğer ki burada *"Ben dururken komşunun kızına/oğluna mı nasip oluyor tüm bunlar?"* dersek hasetlenmiş oluyoruz. Komşunun çocuğuna o nimetin verilmesinde bir hikmet, bize verilmemesinde ayrı bir hikmet vardır. **İman, Allah'ın niyetinden şüphe etmeden O'na teslim olmaktır.**

Allah'ın şeytanı ateşten yaratmasında da bir hikmet var, Hz. Adem'i topraktan yaratmasında da bir hikmet var. Bizim bütün bunlara iman ediyor olmamız gerek. **Rabbim bir şey dilemişse ve yapıyorsa kesinlikle doğru olduğu için yapıyor, kesinlikle hayrımı düşündüğü için yapıyor.** Bu husustan emin olmamız lazım. Eğer böyle inanırsak ve haset etmezsek o zaman kardeşlerimizin başarısıyla da mutlu olabiliriz. O zaman atanamamış olan atanan kardeşine *"Nasıl atandı?"* diye burun bükmeyerek başarmış olmasına sevinebilir. Belki çok uzun süredir evlenmek isteyen bir kardeşimiz var ona bu durum nasip olmaz fakat aklında hiç evlilik olmayan birisine nasip olur. Bu sefer diğeri hasetlenmeye başlar ve içten içe o kadar zaman ettiği duaların karşılık bulmadığını ve başkalarına nasip edildiğini düşünmeye başlar. Ya da kimlerin kimlerin çocuğu oluyor ama bana nasip olmuyor, der. Bu sefer duyduğu her hayırlı haberle kişi içten içe sinirlenir rahatsız olur. **Bunun yegâne sebebi Allah'ın yanlış karar verdiğini düşünmesidir.**

Sahip olmak istediğimiz nimeti bir başkasında gördüğümüzde sinirlenmemizin sebebi, Allah'ın yanlış kişiye nimet verdiğini düşünme yanlışlığına düşmemizdir. Halbuki Allahu Teala ayetlerde buyuruyor ki; *"Onlara verdiğim dünya nimetlerine gözünü dikme! Ahiret çok daha hayırlıdır."* Bilemeyiz Allahu Teala bizi neye hazırlıyor. Belki çok daha iyisini ikram edecektir. Belki de etmeyecek ama sabrettiğimiz her şey için günahlarımızı siliyor. Belki de cennette yeni köşkler hazırlıyor. Belki on yıl sonra çok farklı bir konumda

görmek istiyor bizi dünya işlerinde ve buna hazırlıyor bilemiyoruz ki. Peki neyi biliyoruz?
"Rabbimiz bizim için hayrı ister." İşte bunu dupduru biliyoruz.

Gerçek dostluk, onun mutluluğuna sevinebilmektir. Üzülenle üzülmek kolaydır, bir cenaze evine gidip ağlayanlarla ağlamak kolaydır. Birini teselli etmek de kolaydır ama kendimiz üzgünken bir kardeşimiz mutlu diye mutlu olabilmek gerçek bir karakter, gerçek bir duruş ister ve hiç kolay değildir. Üzgünsün ama yanındaki kardeşinin başına iyi bir şey geliyor, onu gönülden tebrik edebilmek, gönülden desteklemek büyük bir şahsiyet meselesidir. Bu da en güzel kitabımızla sağlarız. Rabbim bize nasip etsin.

3)İman Kardeşliği; İman kardeşliği en önemli kardeşlik çeşididir. İman kardeşliği zürriyet demektir; aynı ehilden olmak, yalnızken kalabalık olmaktır.

"Ya birlikte var olacağız ya da birer birer yok olacağız."

Üzerinde durmak istediğim konu daha çok neden kardeş olamadığımızla ilgili. Aramızda öncelikle büyük bir enaniyet ve kibir var. İyi bir şey olacaksa onu yapan kişinin kendimiz olmasını istiyoruz. Halbuki x kardeşimiz iyi bir iş yapıyorsa bunu desteklememiz gerekir. Arkasında durmamız gerekir ama istiyoruz ki biz yapıyor olalım, öne biz çıkıyor olalım. Bizim arkamızdan insanlar geliyor olsun ve övgüleri biz alalım. Böyle olduğu zaman ne oluyor? Elli adet vakıf oluyor örneğin fakat hepsi bir araya toplanıp bir iş yapmıyor.

Yakın zamanda yaşanmış bir örnekten söz edeceğim: Dört genç bir gemi yolculuğu yapıyorlar iş nedeniyle ve yolculukları süresince birlikte dini sohbet yapıp Allah'ı anmaya karar veriyorlar. İçlerinden birisi şöyle söylüyor; "Eğer şu hocanın kitabından yaparsanız dersi ben gelmem." Tamam demiş diğer arkadaşları, o hocadan ders işlemeyiz. Sonra eklemiş diğer genç; "Eğer derste şu şu alimlerden alıntı yaparsanız gelmem." Tamam demişler yine o alimlerden de alıntı yapmayız. Derken oturup bir türlü Allah'ı konuşamamışlar. Şeytan engel oldu diye düşünürüz genelde bu durum için ama ayeti kerimelerden öğrendiğimiz kadarıyla insan derki; "Rabbim ateşe atma, beni hep şeytan kandırdı, beni kendi yoluna çekti." Şeytan cevap verir; "Hayır Rabbim onu ben kandırmadım kendisi zaten sapıklık içindeydi, zaten bu işleri yapmak istiyordu." Şeytan bizim irademize müdahale edemez. Şeytan bizim içimize giremez ve bize herhangi bir eylemi yaptırtamaz. Böyle bir gücü yok. O sadece söyler. Kulaklarımıza fısıldar; "Böyle düşün, böyle yap, bunu giy." Ama buna karşı bizim içimizdeki iyilik melekelerimiz hayırlı olanı söylemekte yine de biz ısrarla şeytanın dediğini dinliyorsak bu tamamen irademizle seçtiğimiz yol. **Şeytan bize zorla hiçbir şey yaptıramaz.** (Ayetler Kâf Sûresi'nde yer almaktadır)

Olaylara dünya nazarıyla baktığımızda, bazen her şey mantıksız görünebilir. **İman mantıksız görünen anlarda da Allah'a teslim olabilmektir.** Pazılın küçük parçaları daima anlamsızdır. Onun bütün hâlini ve şu an bize anlamsız gelen o parçaların nerede lazım

olacağını Allah biliyor. Gaybı bilen, bizi bizden iyi bilen, gerçekten neye ihtiyacımız olduğunu eksiksiz bilip ona göre imtihanlarla bizi eğiten Rabbimiz biliyor.

-O hâlde neden böyle oldu diye sorma, olanların içinde yapabileceğin iyi kulluğu sürdür. Pazıl tamamlandığında Allah seni hayal kırıklığına uğratmayacak. Şu anda tam aksiymiş gibi gözükse de O'nun verdiği ve çıkardığı bütün parçalar anlamlı. Hiçbir şey öylesine değil, boşuna değil rast gele değil. Sabır, gayret ve teslimiyet bütün kapıları açar. Bazen kapının kapalı gözükmesinin sebebi, yanlış tarafta durmamızdır.-

Tüm maddeleri doğru şekilde yapmamıza rağmen başımıza bir musibet gelebilir. Kaşımızdakine hiçbir yanlıta bulunmamamıza rağmen çok büyük bir darbe ile karşılaşabiliriz. Hayatta kimseyi incitmemiş olmamıza rağmen yakınlarımız tarafından incitilebiliriz.

Yahut çok hayırsız bir anne babaya doğan evlat, bu evladın suçu yoktur. Oraya doğması gerekiyordu ve doğar. Neden? Belki anlarınız belki anlamayız hikmetini Allah bilir. *Bir kişi ile bin kişiyi eğitir.* Biz burada bir suçlu, haklı aramamalıyız. Rabbimizin neyi neden yaptığını her zaman bilemeyiz. Bizim bilmemiz gereken: **Rabbimiz bize düşmanlık etmez. Rabbimizin verdiği de hayır vardır vermediğinde de hayır vardır.** Rabbimizin hazinesi geniştir. O bize kötülük olsun diye yapmıyor yaptıklarını. Rabbimizin niyetinden emin olmamız lazım. **Şeytan, Rabbimizin niyetinden emin olmadı. Kendisinin daha iyi bildiğini düşündü.** Pazılın tamamını göremiyorken, Adem'in yaratılış amacından bi' haberken, **gördüğü minicik parçayla isyan etti, hüküm verdi: "Ben yaptım"** dedi. *"Sana bunca zaman ibadet ettim. Şimdi nasıl ona secde etmemi istersin?"* Bu diyalogu Rabbimize karşı hayatımızın içinde ne kadar kullanıp kullanmadığımıza bakalım: *"Rabbim kendimi bu kadar sakınmama, harama bulaşmama rağmen sevgilileri ile gezenleri mi mutlu ediyorsun? Rabbim bu kadar çalışmama rağmen Sen başkalarını mı mutlu ediyorsun."* diyor muyuz acaba.

Bunlar iblisin cümleleridir. İblis Rabbinden şüphe etmiştir. Bu cümleler zihnimize gelebilir, şeytan bizi dürtebilir. O anlarda yüksek sesle şöyle söylememiz gerekiyor: **"Benim Rabbim daima hayrımı düşünür. Benim Rabbim üzerime kötülük murat etmez."**

Kibir, ben biliyorum demektir. Sana ihtiyacım yok, benim istediğim gibi olacak, demektir. Benim istediğim gibi olmadığında ise huzursuzluk çıkar, tatsızlık çıkar. Kardeşliğimizi zedeleyen en temel unsurlardan birisi kibir. Mesela şu cümle; *"Bana bunu nasıl söylersin, bana bunu nasıl yaparsın."* Oysa insanlar Allah'a rahatça hadsizlik yapmıyor mu? Kendimize hep bunu hatırlatmaya çalışalım. Bir insan hata yaptığında, kalbime çok ağır geldiğinde diyorum ki; *"Sen Rabbine hatalar yapmıyor musun? Yapıyorum. İnsanlar Rablerine hatalar yapmıyor mu?"* Yapıyorlar. Rabbimiz hepimizi yaratmışken bütün ihtiyaçlarımızı gideriyorken bizi bu kadar nimetlendirmişken Rabbimize karşı haddimizi aşmıyor muyuz? Aşıyoruz elbet. Namazlarımızda hassas

olmamız gerek ama gevşeklik etmiyor muyuz? Ediyoruz. Farzları yerine getirmemiz lazım hepsini yapabiliyor muyuz? Yapamıyoruz. Hiç yalan söylemememiz lazım bu çok keskin bir konu ama yalan söyleyebiliyor mu insanlar? Evet söyleyebiliyorlar. ***Bu kadar ölçsüzlük oluyorken iki âdemin birbirine hata yapmasından daha doğal ne olabilir.***

İnsan her şeyi yapar. Bende yapabilirim hepimiz yapabiliriz bunu kabul etmek lazım. Kocan da hanımında olsa yapabilir, kardeşin de olsa yapabilir, annen baban, aynada gördüğünden daha çok itimad ettiğin dostun da..

Çok iyi anlıyorum Peygamber efendimizin(sav) Hz. Ebubekir'e; ***"Eğer dünyadan bir dost edinecek olsaydım o sen olurdu ya Ebubekir"*** demesini. Yaşamın içinden geçtikçe daha iyi anlıyorum. "Ebubekir dostumdur" demiyor. Yol arkadaşı, mağara arkadaşı, iki kişiden biri ve çok seviyor onu Peygamber Efendimiz, hep onun yanında; sağ kolu aynı zamanda hiç üzmemiş Peygamber efendimizi ama diyor ki" ***Eğer ki bir dost edinecek olsaydım o sen olurdu Ya Ebubekir."*** Çünkü Peygamber efendimiz kendine hiç yanılmayacak bir dost edindi: Allah'ı. ***Allah incitmez, ancak öğretmek için parkurlar kurar. Güçlenelim diye sınavlardan geçirir. Düştük diye elimizi bırakmaz, Allah yalan söylemez(haşa), Allah sırtını dönmez, kırmaz hakaret etmez, aşağılamaz, kıyaslamaz. Allah gıybet etmez, Allah başa kakmaz, yarı yolda bırakmaz, yanlış anlamaz. Kalbimizi ona teslim edince çiğnemez. Şüpheler uğruna bağımızı harcamaz. Doğru ifade edemesek bile içimizden geçeni bilir. Başaramasak bile gayret ederken kaçan uykularımızı bilir. Allah çok güzeldir, Allah'ın dostluğu da çok güzeldir.***

Peygamber Efendimiz, etrafında güzel insanlar olmasına rağmen Allah'ın gerçek dost olduğunu hiç unutmamış. Birbirimize kardeş olacağız, yol arkadaşı olacağız, birbirimizin açığını kapatacağız. ***Fakat bileceğiz ki gerçek dost Allah'tır.*** İnsanlar yapmam dediğini yapar, söylemem dediğini söyler; yine insan başkasında kızdığı eylemi gerçekleştirirken bulabilir kendisini. Daha dün insanlar bunu nasıl yapabilir, diye hakaretler ederken, beş yıl sonra aynı işin başında bulunabilir. Gerçekten çok dikkatli olmamız ve ayaklarımızı sabit kılsın diye Allah'a yalvarmamız lazım.

Peygamber Efendimiz ile aynı cephelerde savaşmış olmasına rağmen dininden dönen, İslam'ı terk eden sahabeler olmuştur. Peygamberimizi görmesine rağmen o yolda yürümesine rağmen. O zaman bizim hiçbir garantimiz yok. Bunu niye din üzerinden söylüyorum: Eğer kardeşimin hata yapabilir olduğunu, insan olduğunu görürsem onu göklere çıkarmam. Kimse kimsenin canı ciğeri değil. Herkesi çok sevebiliriz, hayatımızda yer verebiliriz, yol arkadaşlığı yapabiliriz ama ***onu hata yapmaz bir yere konumlandırır sak, insan üstü bir seviyeye koyarsak yarın hata yaptığı zaman ilişki alt üst olur.*** Kalp kırıklıkları olur. Niye? Çünkü o kişiyi Allah'ın koymamızı istediği sağlıklı yere koymamışızdır.

En çok Allah'ı sevmemiz gerekiyor. Kardeşliğimizin bozulmasının en temel sebeplerinden biri de ***insan olduğumuzu unutmamızdır.*** "Bana bunu nasıl yapar?"

Yapabilir. Ben de yapabilirim. *Yapmasak ne güzel olur, keşke yapmasak. Ama malesef yapabiliriz. O zaman asla yapmaz/yapmam demeyeceğiz. Peygamber Efendimiz ne diyor” Sevdığını dengeli sev bir gün düşmanın olabilir. Düşmanına dengeli buğuz et bir gün dostun olabilir.”* **Eğer insanı insanlık seviyesine koymazsak ona zulmetmiş oluruz.**

Karşımızda melek yok. Karşımızda hata yapabilir birisi var; hatasını fark ettiyse kabul ettiyse o noktada bizim ona zulmetmeye hakkımız yok. Sürekli “Bana bunu nasıl yaparsın?” demek kibir ve enaniyettendir. Biz kimiz ki, üstelik dediğim gibi biz Rabbimize neler yapıyoruz. Niye kardeşimiz bir hata yapamıyor olsun.

Kırılmayız demiyorum. Kırılabiliriz tabii ki ve mesafe koymak isteyebiliriz. Herkesle yakın olmak zorunda değiliz. Elbette Müslüman bir delikten iki kez sokulmaz. **Üslup ile geri çekilmek bizim için.**

Peygamberimiz bir ortama girdiği zaman herkes en çok kendisini sevdiğini düşünürmüş. İnsanlarla o kadar muhabbetli o kadar tatlı ve candan konuşmuş bundan dolayı herkes çok değerli olduğunu hissedermiş. Ama tabii ki Hz. Ebubekir’in ondaki yeri farklı. Bizim burada bir ahlak edinmemiz lazım. İnsanlarla içten bir şekilde konuşup kimseyi incitmeden aşağılamadan diyalog kuracağız; soğuk, kaba, sert hallerle konuşmayacağız ama **gerektiğinde kendimizi geriye çekebilir miyiz, çekebiliriz. Kendimize bir koruma alanı oluşturabilir miyiz? Oluşturabiliriz, oluşturmalıyız da. Kendimize dost olarak Rabbimizi seçmeli miyiz? Kesinlikle.** Kardeşimizin bir hatası olduğu zaman çok incindiğimiz zaman müsaade isteyelim. Bu durum beni çok incitti biraz zamana ihtiyacım var, diyelim ve o kardeşimiz için dua edelim, aramızdaki bağın kuvvetlenmesi adına gayrette bulunalım. **Bağları koparmaya değil, bağları tutmaya gayret edelim.**

Eğer karşımızdakini hata yapamaz olarak kabul edersek, hata yaptığında benliğimize çok dokunur, affetmek güçleşir. Bu noktada sağlıklı hareket etmek lazım. *Geri çekilmek bizim için, müsaade istemek bizim için, mesafeli olmak bizim için, kalbimizi korumaya almak bizim için ama surat asmak bizim için değil. Aşağılamak, iğnelemek, laf sokmak, affettim dememize rağmen soğuk davranmak, bunlar bizim için değil; bunlar güzel de değil.* Çok zor oluyor ama deneyelim: Tartışma anlarında ama **Peygamberimiz burada olsa şu an tartışmaya devam eder mi etmez mi, tartalım.** Susacağına kanaat getiriyorsak, susacağız. Peygamberimiz burada olsa şu an nasıl bir yol izlerdi, bunu içimizde hep muhasebe etmeye çalışalım.

Kibirin engel olduğu bir hususta hüsnü zan yapmaktır. Hüsnü zan yapmaya gayret edelim kardeşimize karşı. Normalde kardeşimizin yanına gittiğimizde sıklıkla güler yüzle karşılandıysak, bir kere soğuk bir tavır gördüğümüzde ona göre yargılamamalıyız. Halini hatırını sormalı, hediye almalı, sıkıntısını gidermeye çalışmalıyız. Daha önceki zamanlarda bizi çok güzel ağırlamıştı. O gün iyi değil demek ki. **İnsan yaftalamak, etiketlemek çok kolay.**

Her şey bizimle ilgili olmayabilir. Belki eşiyle kavga etmiştir, belki çocuğu hastadır, belki çok kötü bir rüya görmüş canı çok sıkılmıştır, belki dün bir şey yedi midesi bozuldu, belki o gün sadece mutsuz suratının asık olduğunun bile farkında değil, belki oruçlu açıklık başına vurdu o an gülümseyemiyor. Hep iyi olan taraftan bakmamız lazım.

Gönül koymak için terslemek için yer arıyoruz gerçekten. Sebebini hemen söyleyeyim: Kendimizi merkeze koymak çok önemsemek. Bütün hâl ve hareketler bizimle ilgili zannediyoruz. **Bir haber! Dünya bizim etrafımızda dönmüyor.**

Peygamber Efendimiz kendi nefsi için hiç kızmazmış. Bu ne demek, diyelim arkadaşımız bizi buluşmaya çağırdı ama buluşma yerine gelmedi. Peygamberimiz kızmazmış orada üç saat beklese de. Biri çok kırıcı bir şey söylediğinde ona da kızmazmış. **Ama kim ki Allah'ın kitabına ters bir şey söyler, kim ki bidat çıkarır, delalet peşinden koşar o zaman Peygamber Efendimiz ateş kesilirmiş, kaşlarını çatarmış, heybetli bir şekilde ayağa kalkar kızarmış.** Bizim bakmamız gereken yer **burası Allah için mi kızıyoruz, kendi nefsimiz için mi?** Diyelim ki kardeşimiz namaz kılmıyor biz buna ne kadar üzülmüyoruz. Yalan söylüyor, gıybet ediyor buna ne kadar dertleniyoruz? Bir de diyelim bize yalan söyledi ve ya bizi buluşmaya çağırdı ama gelmedi buna ne kadar sinirleniyoruz? Peygamberimiz sinirlenmiyorken, bizimle buluşmaya gelinmedi diye sinirleniyorsak burada bir sorun var. Allah'a karşı olan eksiklere ve hatalara üzülmemiz, kızmamız, dertlenmemiz lazımdı. **Bizi üzen, Allah'a karşı yapılan yanlışlar olmalıydı.**

Kardeşlik çok kolay koparılmaya çalışılıyor bizim aramızda. Bu şeytanın da bir oyunu. Kardeşlik hukukumuz zedelendiğinde aklımızda şunun çınlaması lazım;" *Şeytan bu bağın kopmasını istiyor.*" Çünkü şeytan hayırlı arkadaşlıkları, kardeşlikleri sevmez. **Hayırlı, candan, Allah'ı anlatan bir arkadaş bizim için ne kadar kıymetli! Yok ağzını yamulttu, kaşını kaldırdı, onu yaptı, bunu yaptı, yemeğin tuzu yoktu diye arkadaş terk etmek ne büyük kibir ne büyük enaniet ne büyük kötülük.** Böyle olmaz kibri bırakmamız lazım. Birbirimize muhabbetle yönelmemiz lazım. Selam vermiyor mu, biz verelim; gelmiyor mu, biz gidelim.

Fakat şuranın altını yeniden çiziyorum: **Bize lazım olan kendi kalbimiz, ruhumuz ve aklımız; onlarla kulluk yapıyoruz. Beden sağlığı çok önemli, ruh sağlığı çok önemli, kalp sağlığı çok önemli. Ruhumuza, aklımıza, bedenimize, kalbimize zarar veren insandan uzak duracağız. Mesafe gözeteceğiz, selamet dileyeceğiz. Dua edelim, bir faydamız oluyorsa yapalım; ruhumuzu kirletiyorsa, psikolojik olarak bizi çökertiyorsa ve buna karşı koyamıyorsa uzak duracağız. Çünkü kimse kendi kalbimizden kıymetli değil. Namazı ruhumuzla, bedenimizle, kalbimizle kılıyoruz. Kimse namazımızı lekeleyememeli.** Gönül ister ki dirayetli olalım karşımızdakinin kötülüklerine karşı ciddi bir direnç gösterelim ve onu olumlu manada biz etkileyelim ama yapamıyorsa ve olumsuz olarak etkileniyorsa; ibadetimizi etkiliyorsa o zaman geri çekilmek lazım. **Terk etmekten küsmekten bahsetmiyorum. Bir koruma kalkanı oluşturmaktan**

bahsediyorum. O sırada kendimizi beslemek lazım Kur'an'la, kitapla, sünnetle. Sonra o kardeşimize geri dönüp hayra doğru çekmek lazım. İnşallah anlatabilmişimdir.

Peygamber efendimiz bir seferden döndükten sonra ganimetleri dağıtıyor. Üzerinde cübbesi varmış. O ganimetleri dağıtırken bedevilerden birisi cübbesini çekiyor. O kadar çekiyor ki boynunda biz iz çıkmasına neden oluyor. Ve diyor ki *“Adil ol ya Muhammed!”*

Peygamberimize bağıyor. Hani biz diyoruz ya bağııp kızdığımız zaman ya da gönül koyduğumuz zaman *o bunu hak etti.* **Peygamber Efendimiz hiçbir üslubunda münakaşasında, yürüyüşünde hiçbir zaman kimin neyi hak ettiğine bakmamış.** Ebu Cehil onun başından pislikler dökmüş ama hiçbir zaman ben de onun başından aşağı pislik dökeyim dememiş. Çünkü O'nun bakış açısı şu şekildeydi; *“Bana yakışan ne?”* Karşımızdakinin kişinin seviyesine göre davranıyorsak o zaman biz seviyesiz bir insanız demektir. Karşımızdakine göre değil Allah'ın belirlediği sınırlara göre biçim almalıyız. *“Siz; bize iyi davranana iyi davranınız, kötü davranana da kötü davranınız diyen zayıf kimseler gibi olmayın. Siz iyi davrananlara iyi davranın, kötü davrananlara da yine iyilik yapmaya devam edin. Gerçek iyilik budur.”* Bana iyi davran arkadaşına iyi davranmaktan daha kolay bir şey yok. Selam veren komşuma selam vermemden daha kolay bir şey var mı? Yok. O yüzden taş atana ekmek atmak diyoruz, o yüzden selam vermek diyoruz, o yüzden kapısına bir kere daha gitmek diyoruz bunları biz onların paşa gönülleri için yapmıyoruz ki, Allah istediği için yapıyoruz. Resullulah için çok mu kolaydı Ebu Cehil'le her karşılaştığında sakın kalmak ve ona hiçbir şekilde onun üslubuyla cevap vermemek. Rasulullah hiç mi sinirlenmiyordu, hiç mi canı sıkılmıyordu. Düşünsenize, bulunduğunuz yerde sürekli insanlar sizin karşınıza dikilip *“deli deli deli”* diyorlar, eskiden önem verilen birisiyken birden insanların içinde hiçbir değeriniz kalmadığını, sonra sizi yaka paça evinizden attıklarını düşünün.

Peygamber Efendimizi doğduğu şehirden çıkardılar. Büyüdüğü yerden, o kadar büyük bir propaganda. Bizi doğduğumuz şehirden atsalar? Hiç mi kızmak istemiyor, hiç mi dönüp bir şey söylemek istemiyor Taif'te taşlandığı zaman, akrabaları tarafından hakaretlere uğradığında, yığılıp kaldığında Allahu Teâlâ'ya ettiği o en içli dualardan birisini seslendirdiği anda hiç mi üzülmemiş? Yine de kötü bir şey söylememiş ya benim canım peygamberim... Allah söylediğimiz bütün kötü sözleri affetsin. Eğer kötü söz söylemeye hak olsaydı, O'nun kötü söz söylemeye hakkı vardı. Orada bile Allahu Teala onları helak edeyim mi, diye sorduğunda yok diyor belki onlardan sonra gelen nesiller iman eder, belki anlarlar. Üstü başı perişan o anda.

Biz kardeşlerimize ne kolay küsüyoruz ne kolay sırtımızı dönüyoruz ne kolay haklı olduğumuza inanıyoruz. Bizi kimse taşlamadı, bizi kimse çocuklarına dövdürmedi, bizim kimse ağzımızı burnumuzu kanatmadı, bizi kimse hakaretlerle şehirden atmadı, bizim

kimse çocuklarımızı aç bırakmadı. Böyle arkadaşımız yok ama biz arkadaşımıza çok zalimiz. Ama arkadaşım şöyle yaptı, böyle yaptı, **bu onu ilgilendiriyor**.

Rasullulah'ın peygamberimiz olduğunu kabul ettiysek- ki bu imanın gereklerinden biridir aksi halde kafir oluruz- onun ahlakını da ahlakımız olarak kabul etmeliyiz. Peki O, bu zorlu insani ilişkileri nasıl sürdürebilmiş? Kendine Allah'ı dost edinmiş ve o insanların hata yapabilir olduğunu hep kabul etmiş.

Vahşi, peygamberimizin amcasını öldürüyor Hz. Hamza'yı, ki Peygamberimiz Hz. Hamza'yı çok seviyor. Allahu Teala Vahşi'nin tövbesini kabul ettikten sonra Peygamberimiz Vahşi'ye düşmanlık yapmıyor. Amcasını öldürmesine rağmen ona dahi düşmanlık yapmıyor.

Bizim kalplerimiz birinden soğumak için çok kolay bahaneler buluyor. Bırakalım insanlar bizi düşman bilsinler. Bizim hakkımızı mı yiyorlar? Yesinler. İnsanlar hakkımızda mı konuşuyorlar? Konuşsunlar. Bize karşı kötülükler mi besliyorlar beslesinler önemli değil. Biz diyebilelim ki öldüğümüz zaman *"Rabbim, Sen benim Müslüman kardeşlerimle arama kardeşlik hukuku koymuştun, sırf bunun hatırına kızdımsa yuttum, üzdüysem unuttum, mutsuzken bile onun mutluluğu ile mutlu oldum, şurada çok canım yanmıştı, çok sinirim bozulmuştu ama kibir olmasın diye uzatmadım aslında affetmeyecektim ama sen affet dediğin için küs kalmadım, başa da kakmadım, örttüm. Hepsini Senin için yaptım ve kardeşlik hukukunun sürdürdüm, aramızdaki muhabbeti artırdım, bunları rızan için yaptım,* demek var bir de şeytanın taraftarı olmak var.

İkinci mesele; **cemaatin rahmetini anlamamız gerekiyor.** İsimleşmiş cemaatin içerisinde bulunmaktan söz etmiyorum. Bir kişi iş yapmaktansa 3 kişi bir iş yapmak çok daha kıymetli. Çünkü birlikte hareket edebilmemiz için istişare edebiliyor olmamız lazım. Kibri bırakmış olmamız lazım. Birbirimizin sözlerini kıymet veriyor olmamız lazım. Birbirimizin hayat programı saygı duyuyor olmamız lazım. Cemaat, insana birçok ahlakı öğretir. Bir toplulukta, organizasyonda bulunmak sabır ister.

Cemaatle birlikte yapılan işlere Allah çok daha fazla sevap verir. Mesela bir cemaatle Allah rızası için buluştuk, Allah'ı zikrettik, peygamberimizi zikrettik, Allah'ın kitabındaki hakikatleri anlamaya çalıştık tıpkı şu an yaptığımız gibi -inşallah bu ders bittiğinde melekler günahlarımızı temizlemiş olur- ecri ve bereketi tek başına yaptığımız ibadetlerden çok daha büyüktür. Birlikte iş yapmamız çok kıymetli ve şeytan bunu engellemeye çalışır.

Kendi arkadaş grubunuzda da en az 2,3 kişi edinin ve haftada/ayda bir kitap okuyun, Kur'an'dan bir ayet okuyun, hadisleri okuyun, birlikte bir şeyler yapmaya çalışın, birlikte hayır yapmaya çalışın. Bunların çok faydası var. İnsana kazandırdığı çok güzel davranış biçimleri var. Dediğim gibi toplu hareket etmek zor ama bunun için gayret etmemiz

lazım. Eğer bir ehli sünnet bir ders halkası çıkıyorsa önümüze, bir cemaat çıkıyorsa karşımıza mutlaka gitmek lazım, feyizlenmek istifade etmek lazım. O ortamda bulunmak bile günahlarımızın silinmesine sebep olabilir. Bunlar güzel fırsatlar, ihmal etmemeliyiz.

Gelin bana birleşelim değil geliyorum birleşelim demek lazım.

Kendi başarımızı başkasının başarısızlığına bağlamaktan, yani haset kurbanı olmaktan; başkasının mutluluğu ile mutlu olmayı öğrenmekten de bahsettim. Kardeşimizin başarısını duyduğumuzda gerçekten sevinebiliyor muyuz, hiçbirisi bizde olmasa bile mutlu olabiliyor muyuz diye kendimize sormalıyız.

Kardeşlik konusunda sahabedeki en güzel örnekliklerden biri de asla birbirlerinin hakkında kötü konuşmuyorlar. Bir hadis dersinde dinlemiştım. Peygamber Efendimiz bir sahabenin neden namaza gelmediğini soruyor. Sahabelerden birisi de diyor ki; *“O zaten şu kadar zamandır gelmiyordu. Şunu yapıyordu bunu yapıyordu.”* Gibi suizanda bulunuyorlardı. Bunun üzerine oradaki iki sahabe gelip diyor ki; *“Sen ne fena şeyler söylüyorsun, ya Rasulallah biz onu ancak cemaatle devam ettiğini ve iyi bir insan olduğunu biliyoruz eğer buraya gelmediyse mutlaka bir sebebi vardır.”* Sonra Peygamberimizin yüzü gülüyor, mutlu oluyor. **Daha sonra da gidip neden gelmediğine bakıyorlar. Yani bir arkadaşımız, kardeşimiz orada bulunmuyorken onun hakkında kötü düşünmemek onu hayra davette ısrarcı olmamız gerekiyor.**

Sahabenin arasında Hatip isimli biri var. Efendimiz yine bir savaşa çıkacağı sırada bu kişi kendi durumlarını, hiç vermemesi gereken devlet sırlarını; ailesi o tarafta olduğu için müşriklere haber veriyor. Sonra yakalanıyor. Hz. Ömer diyor ki *“Bu sefer başını vurabiliriz. Rasulallah izin verecektir. Çünkü hıyanet etti, savaş esnasında devlet sırlarını karşı tarafa söyledi.”* Peygamber Efendimiz diyor ki; *“Hayır, o Bedir ehliendir. O Allah ve Rasulünü seviyor.”* Normalde bu adamın yaptığına gerçekten had cezası uygulanabilir ama Allah Rasulü için onun Bedir'de savaşmış olması, yani önceden yapmış olduğu bir amel o kadar kıymetli ki *silip atmıyor.*

Bizim etrafımızda da biri olabilir ki bugüne kadar çok güzel hasletleri olmuştur, sonra çok büyük bir yanlış yapar. Bakın burada sahabenin yaptığı büyük bir yanlış var. Kurulmaya çalışılan İslam devleti ile ilgili bir durum var. Yaptığı yanlış çok büyük, ölüm cezası olan bir kabahat fakat Peygamberimiz onun önceden yapmış olduğu iyi amelini hatırlatıyor ve diyor ki *“O Allah ve Rasulünü seviyor. Hayır, onu öldürmeyeceğiz.”* Böyle bir duruş var bir de bizim duruşumuz var. Karşımızdaki birtakım iyilikler yapmış bu zamana kadar. Sonra bir gün bir kötülük yapıyor, biz onun bütün iyiliklerini unutuyoruz. Bir insan sonradan kötü olamaz mı? Olabilir. Vaktiyle bizim dostumuz, kardeşimiz olmuş birisi bugün gelip bize zalimlik yapamaz mı? Yapabilir. O zaman ne yapmamız lazım? Onu iyilikleri ile hatırlamamız lazım. *“Bu kişi bugün maalesef böyle bir gaflette bulundu*

*ama o iyi bir insandı, Rabbim o iyilikleri hatırına yeniden iyiye çevir onu, yeniden iyiye yönelt..” diye iyi hatırlamak lazım, onu kötülükle anmamak **selâm deyip** geçmek lazım..*

Selâm olsun, gördüğü hasarlardan sonra parçalanan kalbine değil de kardeşinin kötülük yapmış olmasına üzülen gönül çiftçilerine...